

Forfatter: Strøm, Emma

Titel: BREV TIL: Holte, Anna FRA: Strøm, Emma (185u-11-30)

Citation: Strøm, Emma: "BREV TIL: Holte, Anna FRA: Strøm, Emma (185u-11-30)", i *Breve fra og til en Skuespillerinde*, v. Thaning & Appels Forlag, s. 172. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-002150180-000-shoot-L0021501800000015.pdf> (tilgået 27. juli 2024)

Anvendt udgave: Breve fra og til en Skuespillerinde

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Emma til Anna.

Veile, den 30te November 185*.

Du skriver ont Moor, at Han er sjelden begavet, og hvad Verden kalder et lyst Hoved, men Verdens Dom er i saa Henseende meget ofte falsk. Verden seer kun Skallen, men ikke Kjernen, og er Skallen glimrende, da bedaarer den Verden. Desuden vil Du efterhaanden, som Du bliver ældre, komme til den Crkjendelse, at intet af alle misbrugte Ord bliver saa misbrugt som Ordet, Begavelse. Det er et flot Ord, der bliver benyttet med stor Flothed. Naar et Menneske forstaaer med en vis Suffisance i velklingende Ord at fremsætte barokke, forkeerte Anskuelser, bøier Mængden sig for hans Begavelse. Naar en Kritiker, af Mangel paa klare og forstandige Tanker, anvender en Mængde vanskelige, indviklede Udtryk, som i deres Sammenhæng ere uforstaaelige for Alle, ja selv for Kritikerne, og det om en Sag, der simpelt og forstaaeligt kunde være forklaret med nogle Ord, saa erklærer Mængden, at han maa være meget begavet, da han om et Intet kan s. 173fylde to til tre Spatter i et Blad. Rigdom paa Ord er en stor Rigdom i Verdens Øine, og Ord og Tanker blive ofte forvexlede med hinanden. Intet Under at de gamle Grækere og Romere lagde saa stor en Vægt paa Veltalenhed, selv de vidste, at Veltalenhed er en Nøgle til Folkets Gunst, at den ligesom en stærk Blomsterduft bedøver Mængden. Jeg fremkommer med disse Bemærkninger med Hensyn til Moor, jeg nærer stærk Mistanke om, at han skriver Theaterkritiker i Xbladet, thi disse Kritiker udmærke sig altid ved en Fylde af skjønne, men uklare Ord, som forvirre og overvælde Læseren. Hermed vil jeg ikke sige, at Moor ikke er begavet, med hans Begavelse er af en farlig Natur, den er en Giftplante, og han benytter de Gaver, som Gud har skjænket ham, som et Vaaben imod Guddommen. Vogt Dig for ham, Anna, Christi egne Ord løde: „Vee den, fra hvem Forargelsen kommer, bedre var det, at han fik en Møllesteen om Halsen, end at han skulde forarge En af disse Smaae".

Jeg har altid tænkt mig Satan, den første faldne Engel, som et af de meest begavede Væsener, men som misbrugte sine Gaver, og derved vauhelligede dem, og der gives enkelte Mennesker, der i deres Indre ere lig denne faldne Engel.

Sørgeligt er det, at Naturvidenskaben, som man skulde antage, netop vilde tjene til at nærme Skabningen til Skaberen, næsten altid gjør den modsatte Virkning. De største Vantroende findes blandt Physikerne, Lægerne s. 174og Chemikerne. De beskæftige sig saameget med at undersøge Materien, at de derved glemme Aanden, der har dannet Materien, ja i Materien see de Aanden, Gud er ikke over Materien, men i den. Aabenbarelsen ved Christi Komme er for dem kun en Mythe, thi den kan ikke chemisk opløses, og de have ingen haandgribelige, materielle Beviser paa dens Tilstedeværelse. Christus er for dem kun en Religionsstifter, en anden Mahomed, og Bibelen er for dem en Samling af gamle, historiske Krøniker, der hist og her tilnærmelsesviis streife gode og sande Grundsætninger. Historien om Verdens Skabelse finde de især latterlig, thi de kunne klarligen bevise, at Lyset ikke kunde blive til, før at Sol, Maane og Stjerner bleve skabte, og alt dette kunne de udregne med mathematisk Nøjagtighed. Christi Mirakler trække de medlidende paa Skuldrene af, og kalde for vellykkede Taskespillerkunster, tilføiende, at nufortiden vilde en Bosko have gjort dem bedre. Ja, med spidsfindig Kløgt erklære de, at da Gud er alvidende, saa maatte han forud have vidst, at Menneskene ville blive syndefulde, ja, at han som Verdens Skaber og den Almægtige selv havde sat Synden ind i Verden, og følgerlig hvis Aabenbarelseshistorien med Christi Komme skulde være sand, saa kunde den betragtes som en Privatkomedie for vor Herre selv, som han som Alvidende længe forud havde bestemt skulde finde Sted.

Alle disse Blasphemier har jeg hørt atter og atter gjentage, og det af Mænd, som Verden stiller i første s. 175Række, men Himlen være lovet, min Tro have de ikke rokket, thi den er identisk med mit Jeg, og mistede jeg den, da mistede jeg mig selv.

Du siger om Moor, at han ikke er lykkelig ved sin Tro. Er denne Utilfredshed ikke det klareste Beviis paa det Falske i hans Anskuelse. Betragt engang en sand troende Christen, og bemærk det indre, rige Sjæleliv, han fører, ingen jorbisk Sorg kan bøie ham, thi hvad er Jordelivet ham, kun en Overgangstilstand til noget Høiere, noget Bedre. Hvilken uendelig Ro og Sikkerhed have vi Christne ikke i den Bevidsthed, at Christus, Guds enbaarne Søn, har lidt for vore Synder, og har bragt sit eget jordiske Liv som et Forsoningsoffer. For vor egen Skyld kunde vi aldrig vente Tilgivelse, dertil ere vi altfor syndefulde, men han, vor Forløser, har banet Veien for os, og nu have vi en fast Forvisning om et evigt Liv.

Har ikke Christus selv sagt: „Jeg er Sandheden og Livet. Jeg og Faderen ere Et, hvo der ikke troer Paa Sønnen, troer heller ikke paa Faderen." Altsaa den, der ikke troer paa Christus, troer heller ikke paa Gud. Christus er Veien til Faderen.

Nei Anna, vil Du lyde mit Raad, da undgaae Moor saameget Du kan, thi det Mærkelige og Farlige ved hans Ikketro er, at han, paa Grund af sin glimrende Ordbegavelse, kan med Ord, ofte laante af selve Bibelen, forklare og forsvare sine falske Ideer. Ja, som jeg ovenfor bemærkede, han angriber Gud s. 176med Guds egne Ord, idet han opfatter disse paa en sophistisk Maade. Og, som han ogsaa yttrede til Dig, Du er endnu saa ung, og din Tro en altfor svag Plante; men vogt Dig, at han ikke river Planten op, førend den har havt Kraft og Tid til at fæste Rod. Jeg er dobbelt angst for Dig, da Du ikke hører til de Væsener, som kunne gaae Livet igjennem med Troen som en Arv, men Du vil selv komme til at kjæmpe for at erhverve Dig denne

Strøm, Emma, *Breve fra og til en Skuespillerinde*,

kostbare Skat. Lad derfor ikke din Sjeel forud blive bedaaret af falske Principer, lad ikke glimrende Ord bedaare Dig uden en virkelig ædel Tanke, tag Ordet, det levende Ord, med som Vaaben og adspørg mere dit Hjerte end din menneskelige Forstand. Thi Troen er en Følelse, men ingen Forstandssag. Troen er en Aabenbaring, en Aabenbaring som Gud sender de Mennesker, der søge efter den med alle deres Sjæls Evner. Troen kan ikke søges med Forstandens Lygte og ikke chemisk undersøges. Troen er det Baand, som binder Skabningen til Skaberen, og naar vi ikke her i Livet søge at finde det, da vee os.

Stræb derfor, kjæreste Anna, efter selv at erhverve Dig din Barnetro, thi Christus sagde: „Sandelig, jeg siger Eder, uden at I blive som Børn, ville I ikke see Guds Rige." Barnet er her brugt som et Symbol paa, at kun Reenhed og Uskyld i Tanken, ikke Forstandens pralende Blomst, kan bane os Veien til det evige Liv.

Din Emma.